

СЕКЦІЯ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 369.013

*О.А. Маслій, к.е.н., доцент,
М.С. Гайдамашко, студентка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗНАЧЕННЯ СТАТИСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ ІНФЛЯЦІЇ

Інфляція як соціально-економічне явище, що виникає через розбалансування величини грошової маси та її товарного покриття, безпосередньо впливає на ключові макроекономічні показники й спричиняє зниження купівельної спроможності грошей. Інфляція є однією з основних проблем у країнах, що розвиваються. Проте, як засвідчує досвід останніх років, підняття споживчих цін характерне для переважної більшості розвинених економіки через глобальні виклики пандемії та найбільшої за кілька десятиліть років континентальної війни в Україні. Тому актуальність статистичного вивчення інфляції зростає.

Необхідність і значення статистичного вивчення інфляції зумовлена тим, що інфляційні процеси є своєрідними каталізаторами ряду негативних тенденцій у національній економіці [1, 2]: знижуються обсяги виробництва, оскільки коливання та зростання цін роблять непевними перспективи розвитку виробництва; відбувається перелив капіталу з виробництва в торгівлю та посередницькі операції, де швидший обіг капіталу, вища прибутковість та більше можливостей для ухилення від сплати податків; зростає спекуляція в результаті різкої зміни цін; обмежуються кредитні операції; зменшуються фінансові ресурси держави.

При статистичному вивченні інфляції важливо враховувати різні чинники, які можуть впливати на її рівень та динаміку, зокрема, грошова маса, яка визначається кількістю грошей в обігу в економіці; зміна валютного курсу; сезонні та тимчасові фактори, які можуть впливати на інфляцію тощо [3]. Наприклад, зростання цін на продукти харчування може бути спричинене погіршенням урожаю чи зменшенням обсягів імпорту.

В цілому, вивчення та аналіз рівня й динаміки інфляції є важливим для оцінки економічної ситуації в країні та прийняття рішень щодо монетарної і фінансової політики. Крім того, зростання інфляції може вплинути на доходи та життєвий рівень громадян, тому результати статистичного вивчення інфляції широко використовуються при формуванні соціально-економічної політики та розробці заходів із забезпечення стабільного рівня цін у країні.

Основним показником інфляції в державі є коефіцієнт інфляції, або індекс споживчих цін (ІСЦ), який характеризує загальну зміну цін на товари і послуги у поточному періоді у порівнянні з минулим. ІСЦ є найбільш використовуваним показником для вимірювання інфляції в Україні. Загалом, Державна служба статистики України у системі комплексних статистичних публікацій для вивчення інфляції наводить такі індекси цін [4]:

- індекс споживчих цін;
- індекс цін виробників промислової продукції;
- індекс цін реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами;
- індекс цін на будівельно-монтажні роботи;
- індекси тарифів на послуги пошти та зв'язку для підприємств, установ, організацій;
- індекси тарифів на вантажні перевезення залізничним транспортом;
- індекси тарифів на транспортування вантажів трубопроводами.

Отже, високий рівень інфляції загрожує макроекономічній стабільності, послаблює національну валюту, спричиняє її витіснення у внутрішньому обігу іноземною валютою, підриває можливості фінансування державного бюджету, тому моніторинг інфляції з використанням основних статистичних методів відіграє вирішальну роль у проактивному державному управлінні.

Література

1. Onyshchenko S., Maslii O., Maksymenko A. *The Threats of Ukraine Financial Security: Identification and Systemization. Economics and Region. 2019. №2 (73). P. 72-80. DOI: [https://doi.org/10.26906/eir.2019.2\(73\).1629](https://doi.org/10.26906/eir.2019.2(73).1629)*
2. Pugach A. A., Matkovskiy A. V. *Analysis the Threats to Economic Security of Ukraine in Modern Conditions of Functioning the National Economy. European Applied Sciences. 2014. № 2. P. 196.*
3. Лібанова Е.М. *Соціальні чинники та соціальні наслідки інфляції. Економіст. 2010. №5. С. 16-25.*
4. *Індекси споживчих цін (інфляція). Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>*